

TISHLARNING NOTO'G'RI JOYLASHISHINI TUZATISH UCHUN ELAYNERGA ASOSLANGAN ORTODONTIK DAVOLASH SAMARADORLIGI

Usmonova Zamira Akramovna,
Stomatologiya kafedrası assistenti
Buxoro innovatsion ta'lim va tibbiyot universiteti

Annotatsiya. Hozirgi maxsus adabiyotlarda yuz-jag' sohasining morfologik va funksional parametrlarini hisobga olgan holda, tishlar joylashuvi anomaliyalarni davolashda ortodontik elaynerlardan foydalanish yetarlicha o'rganilmagan. Elayner va breketdan foydalanish bilan ortodontik davolanayotgan katta yoshdagi bemorlarining hayot sifati masalalari kerakligicha o'rganilmagan, bemorlarning olinadigan va olinmaydigan ortodontik uskunalar bilan davolanishga rioya qilishining roli aniqlanmagan. Yuqoridagi tamoyillar hozirgi tadqiqotga asos bo'ldi. elaynerlardan foydalanish chastotasi tahlilining ma'lumotlari keltirilgan. Natijalar profilaktika va terapevtik chora-tadbirlarni ishlab chiqish, yuqoridagi ortodontik muammolari bor bemorlarning individual va oilaviy istiqboldagi prognozi va boshqaruvida foydali bo'lishi mumkin.

Kalit so'zlar: ortodontik uskunalar, elaynerlar, breketlar, estetik noqulayliklar, yuz-jag' sohasi.

Tadqiqot maqsadi. Elaynerlar yordamida ortodontik davolanayotgan katta yoshdagi bemorlarning hayot sifati tish komponentlarini o'rganishdan iborat.

Tadqiqot materiali va usullari. Elaynerlar turlari, materiallari va diagnostikasiga oid zamonaviy ilmiy adabiyotlar o'rganildi. Tekshirish ishlari Pubmedda olib borildi, kalit so'zlar bo'yicha elektron kutubxona va boshqa tizimlar: bolalar, 6 yoshdan 35 yoshgacha bo'lgan bolalar, tibbiy yordamni tashkil qilish, ortodontik asbob-uskunalar, yuz-jag' sohasidagi deformasiyalar, jag'ning deformasiyalari uchun xavf omillarini tashkil etish. Jami, tadqiqot mavzusi bo'yicha 2013-2023 yillarda rus va ingliz tillarida tadqiqot mavzusi bo'yicha chop etilgan 50 ta tadqiqot mavzusi bo'yicha tanqidiy tahlil qilindi.

Natija va mulohazalar. Eng yaxshi davolash natijalariga erishish uchun, elaynerlarni iloji boricha soat bo'ylab taqilishi kerak, ularni faqat gigienik muolajalar uchun va ovqatlanish vaqtida yechib olish kerak. Elaynerlar bilan davolash, breket-sistemi bilan tishlovni tuzatish bilan barobar bo'ladi va anomaliyaning xususiyatlariga va yoki yo'qligiga qarab 9 oydan 2 yilgacha o'zgartirib turadi.

Har bir tish uchun elaynerning bo'shlig'ida mikro-harakat mavjud bo'lib, u tishlarni istalgan holatda harakatga keltiradi. Davolashning aniq davomiyligi individual va oldindan aytib bo'lmaydi. Hammasi oraliqdagi boshlang'ich vaziyatga, tishlarning qattiq to'qimalarining holatiga, bemorning fiziologik tishlashga bo'lgan motivatsiyasiga bog'liq. Elayner tuzatish har 1-3 oyda bir marta davolash nazorat qilish uchun ortodontist tashrif buyurishni o'z ichiga oladi. Materialning tarkibiga ko'ra, elaynerlarni bo'yoqli ichimliklarini ichish va tamaki mahsulotlarini chekish orqali bo'yalishi mumkin. Elayner o'zgarishlar chastotasiga kelsak, odatda ularning almashtirish vaqti 1-2 hafta ichida o'zgarib turadi. Har bir qutida tishlarga bir vaqtning o'zida kesuvchilar, premolarlar va molyarlarda yumshoq joylashtiriladi. Bezovtalik va noqulayliklarni tuzatish qiyin bo'lsa, zudlik bilan ortodontga murojaat qilishingiz kerak. Shuni esda tutish kerakki, kerakli natijani olish uchun elaynerlar kuniga 22 soat kiyilishi kerak. Samaradorlikni oshirish uchun aktivatorlar, - attachmenlar qo'llaniladi. Bu shaffof qoplamalarni mustahkamlashda yordam beradigan va tishlarga ta'sir kuchini oshiradigan maxsus inshootlardir. Elayner bilan davolash variantlari. Elaynerlarda bir nechta davolash variantlari mavjud - tishlar yo'qligida, implantlar mavjud bo'lganda, periodontit holatida, distalprius, aksariyat hollarda mesial prius, krossbit tishlarning assimetrik yopilishi va chaynash funktsiyasi buzilganligi bilan xarakterlanadi. Jag'lar yopilmagan hollarda, *elaynerlar* bilan davolash mumkin.

Xulosa. Kam yoki hech qanday investitsiya bilan aniq elaynerlardan foydalanish g'oyasi haqiqatan ham chiroyli. Ushbu elayner tizimining yanada samaraliroq, bemorni qondirish va rentabellikka intilayotgan intensiv amaliyot

uchun ko'plab foydasini tasavvur qilish mumkin. Haqiqatan ham, elayner orqali aniq tekislash holatlari uchun ko'p qo'shimchalar katta soni har doim ham zarur yoki kerakli emas.

Adabiyotlar

1. Камалова М.К. Сравнительная оценка клинико-экономической эффективности программ профилактики лечения кариозных поражений зубов у дошкольников // «Журнал стоматологии и краниофациальных исследований» междисциплинарный подход по заболеваниям органов головы и шеи. - Самарканд, - Специальный выпуск, 2021. - С. 83-87.
2. Маслак Е.Е., Камалова М.К. Проблемы организации стоматологической помощи детям дошкольного возраста // Biomeditsina va amaliyot jurnali. - Ташкент, 2020. - №. 1. - С. 26-32.
3. Камалова М.К. Медико-социальный и клинико-экономический анализ лечения и профилактики кариеса зубов у детей дошкольного возраста // «Tibbiyotda yangi kun» научно - реферативный, культурно - просветительский журнал. - Бухара, 2020. - №3(33). - С. 79-80.
4. Камалова М.К. Оценка результатов внедрения программ профилактики кариеса зубов у детей дошкольного возраста // «Журнал Медицина и инновации». - Ташкент, 2021. - №4. - С. 680-684.
5. Камалова М.К. Оценка экономической эффективности программ профилактики лечения кариеса зубов у детей дошкольного возраста // «Tibbiyotda yangi kun» научно - реферативный, культурно - просветительский журнал. - Бухара, 2020. - №4(34). - С. 173-176.